

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 2.—Núm. 54.—Diumenge 11 de Agost de 1901.

LO QUE VOLÈM

«Volèm la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volèm Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra: volèm que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls plets y causas: volèm ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsosea presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

LO QU'HEM DE FER

Mentres Madrid los cap-pares de la política que ns governa, buscan la manera d'apedassar los organismes burocràtics centralistas, causa principal dels mals que patim, los catalans, perduda tota esperança de salvació ab la gentussa semítica, hem de procurar enfortirnos y prepararnos pera quan arribi la desfeta final.

Fa cinquanta anys que venim treballant per la salvació de Catalunya, y moltas vegadas hem acudit al Poder y a qui'l representa, fentli avinent las nostras ansias, los nostres desitjts, fonamentats en una llarga y gloriosa tradició, sostinguda y confirmada pels més rudimentaris principis de la ciencia social. En ocasions distintas hem demostrat y fet veure que'l nostre poble volia tornar a gaudir los drets y llibertats que la traydoria y la forsa li prengueren, y ab exposicions y missatjes hem declarat quinans eran y fins ahont arribavan las aspiracions reivindicadoras de la personalitat catalana.

No se'ns ha escoltat. A la súplica s'ha contestat ab la burla y'l despreci, a la petició justa, s'hi ha oposat tan sols l'insult groller ó la befa desvergonyida. Cal donchs que'ns apartem d'aquest camí, cal que mudem de sistema pera que no vingal día en que las actuals generacions hagin de plorar com febles criaturas la pèrdua de lo que haurian pogut conseguir obrant y treballant com a homes.

No estem tan sols com a primera vista sembla. Nucleus importants a la Basconia, a Asturias y a Galicia, segueixen las nostras peujadas, apartantse cada día mes de las sanchs africanas qu'avuy portan la representació de l'Estat espanyol. Las aspiracions nacionalistas de Catalunya, han trobat ressó en los pobles més civilisats y més cultes de l'Espanya decadent, y ells nos seguirán en la nostra tasca redemptora, perquè, a diferencia d'altras rassas y altres pobles, volen viurer y progressar pera no desapareixer en la fossa comú de las nacions mortas.

No és hora ja de demanar lo que de dret nos pertoca, lo que'ns han robat volgentnos enganjar ab falsas promesas de llibertat; és hora d'exigir, sian las que vulgan las conseqüencias, ab l'energia que donan la justicia de la nostra causa y la seguretat del triomf definitiu. Es hora d'exigir sense contemplacions de cap mena, no aturantnos ja a salvar lo que no té cura possible, lo que és mort, ben mort, perquè ha entrat de plè en lo período agònich. Fer lo contrari fóra l'ensararnos nosaltres mateixos a un suicidi infamant que no's pot admetre de cap manera, puig aixís com los individus se deuen a la societat y en bons principis de moral no poden atentar contra llur propia vida, tampoch als pobles los hi ha sigut concedit aquest dret, contrari a la Naturala y a la llei de Déu.

Lo dret a la vida, que no ha sigut negat a cap ser de la Creació ni a cap poble, nos obliga a lluytar sens treva per la nostra salvació, prescindint per complet dels qui no ns vulgan seguir. Que's quedin ab llurs torneigs de retórica, de imatges y d'estratagemas, los qui guiats sols per l'imaginació exaltada dels visionaris, són incapassos de reflexionar serenament y apreciar la realitat dels fets.... Hi ha molta diferencia entre ells y nosaltres y may nos podrèm avindre. Ells són lo sol que se'n vá a la posta, acompanyat de la tristesa del cap vespre, y nosaltres representem avuy la claror de la matinada, que augmenta a cada moment, revifant ab son fresch alè plantas y flors, y omplint d'alegría'l mon.

Hem d'abandonar als qui no ns vulgan acompanyar en las nostras empresas, y deixar de mirar a fóra pera fixarnos únicament en lo de dins de casa, que molt queda pera fer encara. Los apóstols de la paraula y de la ploma, qu'escampin en aplèchs y vetlladas, en diaris y revistas, la sana llevor del catalanisme; y ls qui per las condicions en que viuen no poden sumar las sevas inteligencias en la propaganda pública, qu'esmerin llurs esforços en lo si de la familia, en las reuniones efectuosas de l'amistat y en las conversas privadas.

Parlènc sempre de las nostras ideas, ja enlaint com se mereix la nostra llengua, ja posant de manifest l'odi y l'injusticia ab que'ns tractan los forasters que venen a la nostra Terra a mantenirse, ja fent veure l'exploitació de que som victimas poguent ser amos de lo nostre, ja ridiculissant als fills descastats de Cata-

lunya que prefereixen las costums y la parla dels estrangers. Aixís conseguirem que no quedi'l més amagat indret sense que las reivindicacions catalanistas hi sian conegudas y estimadas pels homes honrats y dignes, que las aculliran ab satisfacció y simpatia.

Aquesta feyna quieta però costant dels bons fills de la Terra, produhirá com a conseqüencia immediata que dintre poch la quasi totalitat dels catalans estigan units per un mateix anhel, y allavoras no hi haurá prou forsa pera oposarse a las aspiracions d'un poble masclé, rich y treballador com Catalunya.

Importantíssim

Los governs d'Espanya, no'ls d'ara, sino'ls de sempre, acostumats a fer y a desfer a mida del seu capritxo, may han donat la més petita satisfacció al país ni en assumptos econòmichs com los tractats de comers, de tan excepcional interès que una precipitació y'l més petit erro, poden ocasionar perjudicis de gran consideració.

No ho entenem aixís los governs dels Estats civilisats; no'ls fan aixís com aixís los tractats de comers, ni molt menys de *tapadillo* pera que'ls interessos lesionats no posin lo crit al cel, sino que ho fan ab tots los ets y uts, públicament, y ab molt temps d'anticipació pera que tothom hi digui la seva y's puguin fer las esmenes que aconsellin la prudència y l'interès dels diferents elements a qui més directament toqui, afavoreixi ó perjudiqui qualsevol variació en los Aranzels d'Aduanas.

Veyem sino en lo que s'ocupa'l gabinet Prusí, que ni deu estar de vacances ni trencantse cap reorganisant los serveys com un altre que nosaltres coneixem: *per lo temps* trasant las línias generals dels tractats de comers que convenen a l'Alemanya pera quan acabin los que actualment regeixen, ó siga pera'l primer de Janer de l'any 1903; y no solament té la cosa embastada, sino consultada ab totas las corporacions mercantils, industrials y agricolas del país.

No satisfet ab aixó'l Govern alemany, y desitjant major publicitat, ha fet inserir en tots los periòdichs las modificacions que pensa introduhir en los aranzels comensant lo primer de l'any tres. Entre aquestas variacions trobem la següent que's refereix als vins y que tant d'interès inclou pera nosaltres:

Vins fins a 14 p. ojo d'alcohol, marches 24 los 100 ks. brut.

Idem de 14 a 20 id. id.; 30 idem.

Idem de 20 y més id. id.; 160 idem.

Com la major part de vins que de Tarragona y altres encontradas d'Espanya s'exportan a Alemanya, són dolços, no cal dir que será difícil, sino impossible, embarcarlos a 14 graus, y per lo tant cauran de plè en la segona tarifa de l'aranzel ó sigui en los M. 30 per 100 kilos, mentres que avuy sols pagan M. 20. Aquest nou gravamen als vins espanyols que pujará a uns vint duros més per bota, acabarà de fernes perdre'r lo mercat d'Alemanya, un dels més segurs y importants que tenim avuy.

Cal donchs que la nostra Cambra de Comers y las demés d'Espanya s'ocupin de tan important assumpto y fassin pressió al Govern pera que no deixi prosperar las intencions del gabinet de Berlin, y en cas de no ésser atès, establir represalias y augment de drets als productes alemanys, que avuy agabellan lo mercat espanyol.

X.

L'arbrat públich a Tarragona

(CONTINUACIÓ)

Ahont tindria Tarragona un passeig superb seria al moll de costa, entre'ls tinglados y la via de la línia férrea del Nort (Almansa a Valencia y Tarragona), desde la capitania del port fins a las primeras casas del barri de Sant Pere (Serrallo); en aquest mitj kilòmetre d'andén, plá com lo palmell de la mà y ab terra de qualitat superior per ésser d'aluvió ó d'acarréu, s'hi criarian arbrs alts y ben sapats: duas rengleras dobles ó senzillas d'aubas ab sas platejadas socas y elegants ramatges de fulla tremolosa, hi podrian alegrar la vista d'una manera sossegada y tranquila y formar un dreuter túnel de verdor. Sens tenir la seguretat de que hi anessin bé per ésser terrors guanyat a la mar, havem preferit l'auba al plátano, pera trencar la monotonía de l'arbrat públich que quasi tot són plátanos, y neutralisar aixís lo predomini en las planta-

cions de las formas exuberants y gens significativas d'aquests.

Aquesta aubareda poch taparia la vista a las casas del carrer del Mar, si's té en compte la distancia y que las aubas se despullan a l'hivern y en tot cas plantadas a 7 ó 8 metres no la destorbarian gayre més de lo que ho fan avuy los tinglados de ferro de las obras del port.

Com a complement exposarem que las plantacions del retóm ó troç de passeig que vá de la Casa provincial de Beneficencia al Portalot, necessitan com quasi totas l'aygua, las regors pera creixer y meixer, y que tenint bon tou de terra al ferse las replantacions no's té de rompre l'uniformitat; si tot són plátanos que siguin plátanos y no que si barrugin altres tipos, perquè'n los passeigs lo contrast de la varietat causa pessim efecte.

Los plátanos del camí del cementiri ab tot y ésser estret y d'estar plantats a menys de 10 metres, sens la regor necesaria, pujans sans y vigorosos y no n'ha fallat cap. Joves encara, no han desperatat la cobdicia dels particulars com en las altres carreteras provincials y de l'Estat, que ab enginys conegudíssims, que la llei deuria castigar, los fan morir lentamente. Als que tal fan, los hi dirèm, que de totas las especies que vorejan las carreteras públicas, lo plátano es lo que menys perjudica per clavar las arrels verticals y no exténdrelas cap al mitj de las pessas hont no hi veuran may rebotims ó plansóns; l'ubaga que projectan pot si fer algún rotlló improductiu, però ab una poda intel·ligent que inclini'ls cimals cap al centre pot aixó corretgirse facilmente.

En quant a las moreras papereras qu'és mitjagama a la devallada del Portal del Roser a l'antich camí de l'Angel, quasi estan del tot abandonadas; son aspecte és desolador pels claros sens replantar y per lo nefradas que tenen las socas a consecuencia dels cops de pedra de la quitxalla. No coneixem lo plan d'urbanisació, però si no tenen de desapareixer, mereix la pena d'esmersarhi alguns jornals.

Aquest arbre de fulla gran y escampada, base algún día de nostre arbrat públich, ja qu'ornava la Rambla de Sant Carles y'l passeig de Santa Clara, quan no'n teniam cap més, és un dels mellors que s'adopta bé a las condicions del sol de nostra ciutat y que més proba en los terrers magres y d'escassa massa.

Per fi, som del parer que s'arrenquin los plátanos del carrer del Colegi provincial per no alcançarli l'amplaria que l'higene exigeix, y si no fós aixís també ho demanariam perquè'n lloch d'embellirlo, l'enlletgeixen per lo mal espodasats y per l'estat de deixadesa en que'ls tenen.

Avuy día la regla és col·locar una renglera d'arbrs als costats de la via pública quan té més de 26 metres d'amplaria; quan aquesta arriba a 36 se n'hi plantan duas; a més de 40 metres se disposa en mitj de la via, un espay plantat d'arbrs y separats a cada costat de la fatxada de las casas per lo pas ó carrer y una acera. Las ratllas d'arbrs deuen deixar entre las duas rengleras, com entre cada espay y la fatxada de las casas un interval de 5 metres y quedar separats un metre y mitj de la vorera de l'acera.

Sentarèm donchs com a principi que's deu exigir que'ls arbrs no siguin plantats més que'n los carrers y plassas de 25 a 30 metres d'amplaria; que deixin entr'ells y la fatxada de las casas un espay de 10 metres, a fi de que pugan allargarse sens perjudicar als fonaments de las casas y a las parets dels claveguerons y clavegueras, y que poden conseguir una algaría de 7 ó 8 metres inclinant la baumada cap al mitj del carrer.

Per lo que acabem d'enunciar de las tres rengleras de plátanos de la Plassa del Rey, plantats a l'hivern passat, ne sobra una. La plassa té un'amplaria de 34 metres y solament n'hi corresponen duas; però gracias a que la terra es verge ó nova, és a dir, un sol artificial completament humà, pot aixó ben bé permetre. Lo que si hauriam volgut que'n lloch de plátanos s'haguessin elegit tilos, per la rahó tan repetida de la varietat y per tenir a la vora més edificis públics que casas particulars y si aquest te fama de prosaich, la especie de fullas petites és ben graciosa y sobre tot és un arbre que no creix depressa ni's fa massa grós.

La quantitat y qualitat de la terra fa que l'arbrat de la Plassa de la Font hi probi bastant bé, malgrat lo no tenir al peu clots grans ni petits que permetin al sol impregnarse de l'aygua de pluja y de regor que a través de la terra condueix l'ayre atmosfèrich fins a las

arrels. Consti donchs que las duas rengleras de plátanos d'aquesta plassa encara que's vulgui, de moment no poden regarse.

(Seguirá).

AGUSTÍ M.ª GIBERT.

COSAS D'ESpanya

Los arts d'en terra

De nou torno a ésser aquí ab las mevas manias contra lo qu'és injust y ilegal en materia de pesca, y talmont sembla que ningú's bellugi de son siti.

Per lo que portem de tasca, se véu que la corrupció impera arreu, arreu, y está extesa desde'l centre fins a l'esclat mateix de las onas; y lo que més entristeix y'ns fa pujar la sanch al cap, és la gran flemma y indiferencia dels que deurian ésser coratjosos defensors y vigilants continus de la justicia y de las lleys. Hem arribat al capdevall y en aytal cas n'ls botons de foch serveixen pera espahordirlos. Per una part, ja no'ls fa por, ni Déu, ni sa justicia severíssima; y per l'altra, són crecudament pensio-nadas las injusticias.... ¿Qui'ls posará a tò y a ratlla? ¿Qui'ls farà sortir de son ensopiment y qui'ls farà compendre'ls grans càrrechs de conciencia que pesan demunt d'ells? Ningú absolutament. Són gent que ni siquiera vol cumplir sa obligació y d'aquests tals se'n pot esperar tot, absolutament tot.

—¿Que pescan a la vaca? Bueno.—¿Al vol rodó? También bueno.—¿Que fan perdre las crias y tot se malmet? Psch, bueno.—¿Qu'ab lo gorméix d'agafar uns quantos dias peix, se'n van a la miseria'ls pescadors y las mars se quedan desoladas? Bueno.—¿Que'ls pescadors se rebentan

y's perden? Que's perden y que's rebentan; poch, més ben dit, gens los importa. Ab tal de que cobrin lo sou y de tant en tant los hi arribi algún peixet bó allí als departaments de la....., lo demés són romanosos y escrupols de monja. Aixís, va la cosa y no d'altra manera.

Mes deixem aixó y vaig a cumplir la promesa que vaig fer de parlar dels arts de'n terra.

Entre las pesqueras prohibidas és la que més pesca a la descarada y no hi ha qui no ho vegi. La tal pesquera és lo contrabando y l'injusticia en gran escala, al por major; és l'extrèm de l'ignominia y del descaro; és, per dirho d'una vegada, pesquera prohibida; ella buyda de peix y assola las mars properas; malmet las crias; explota las miserias dels que tiran l'art y sols aprofita a uns quantos que tot ho són, menys pescadors. Veyèmho.

Es pesquera prohibida per ésser pesquera d'arrastre y en sos arts no hi ha malla real que hi valga, puig, és cego del tot y res s'empassa. A més és pesquera sempre prohibida per pescar en lloch sempre vedat a tota pesquera d'arrastre.

Proba claríssima de la ceguedat de sos arts, són aqueixas grans panedaras de sardinetas que ab grans crits pregonan las pescateras, pels carrers de la ciutat. Molta vegadas m'he trobat enfront de aqueixas donas que venent, compran sa miseria, y al veurer aquellas panedaras de peix més bé m'han fer truytas que pera res més, se m'han omplert de sanch los ulls y m'haguera fet a cops ab los amos de tal injusticia y deshonra.

Per allò ahont passen aqueixos arts, res hi queda, sino sorra; y desde vintinch brassas de fons qu'és regularment lo *máximum* ahont fan dalt y abax, fins a terra, ho assolan y ho buydan de peix. ¿Que's malmeten las crias? No's pot dubtarho, puig porta las mateixas conseqüencias que'l vol rodó y la vaca en aqueix particular tan fatal y trist.

No m' digan que ab los arts de'n terra se dona un bossi de pá a molts pares de familia que sens allò no tindrian ahont clavar la dent. Res d'aixó. Del grapat de sardina ó peix que se'ls dona no se'n alimenta ningú, y si que se'n alimenta la droperia y l'immoralitat. Los arts de'n terra no han sigut, no són, ni serán may cap medi ó recurs digne de l'atenció dels estadistas, ab lo fi de atendre satisfactoriament a las classes pobres y necessitadas qu'avuy se presentan ab lo fatidich nom de *pauperisme*. No apagan la fam de cap provincia, ni de cap ciutat.

A tirar l'art sols hi acuden aquesta gent rebregada que respira immoralitat y béu droperia. Buys de tot sentiment noble y enlayrat quasi no s'han fet dignes d'altra cosa, que de portar aquell *pirral* de corda pera tirar de la cama de l'art, que venint ab pausa, va aclaparant lo peix que jamay gosa a embestir ni l'art, ni las camas de l'art, y nadant de-

vant d'aquest, se va acostant a terra, ahont al trobarse sens aygua embesteix l'art y allí pert la vida.

Tothom qu'ha vist tirar l'art en alguna de nostras platjas, si ha tingut un xich de noblesa y decoro, no haurá pogut menys qu'allunyar-se d'aquella gent que porta escrit a la cara tot lo que vol significar la trista expressió de *són gent de l'art*. Aquí está dit tot. Ab la barreja d'abdós sexes, degradat l'home pels vicis y droperia, y invilida y prostrugada a un treball impropy y denigrant la dona, se troban allí de cara a la calenta arena, tirant com animals de carga y renegant de Déu. Sols pera evitar aqueixos tristos y deshonrosos espectacles, deuria'l Govern, deuria las Comandancias, prohibir los arts de'n terra, quan no'ls obliguessin las lleys establertas. Gravíssims càrrechs de conciencia pesan demunt d'ells que no passarán devant del Tribunal de Déu, per més que devant dels tribunals de la terra, no se'ls cridi a judici, ni se'ls demani rahó de son procedi y de sas injusticias.

Però, ¿perqué parlo de Déu si avuy no'l volen pera res? ¿perqué de conciencia, si la tenen com un fantasma posat pels capellans? ¿perqué de lleys, si són pantallas que no tenen altre mèrit, ni valor que l'ésser escritas y publicadas?

Qui s'aprofita d'aquestas pesqueras són uns quantos qu'han tingut diners pera comprarse un *caro* ó barca y un parell d'arts ab las brassas de llibant corresponent per camés de l'art. Aquestes fan lo primer diner y'l seu Agost, si están un xich de sòrt.

Lo modo de pescar quasi no cal dirlo, puig, no hi ha ningú que no haja vist marxar bogant, un d'aquests *caros* ab l'art, las brassas de llibant y las boyas a bordo, aisar una car...

numero de brassas deixar una boy burnoy; seguir de ixant llibant fins a número de brassas, ahont se deixa una altra boy que regularment sol ésser una boteta buyda, continuar l'embarcació per en fóra fins a deixar l'art, y retornar deixant l'altra cama havent cuidat abans de posar a las mateixas distancias las boyas.

Aquestas boyas se posan ab dos fins per cert molt profitosos: pera vindrer ben igualat l'art ab lo gran sach al fons y pera que'l llibant no vaja rescant per la sorra del fons del mar que'l gastaria massa.

Es ni més ni menys que'ls artets de diversió y al mateix temps pera fer *esqué*, que s'usan en las poblacions de la costa; però molt més en gran. Quan se diu que en vintiquatre brassas de fons fan dalt y abax, es dirho tot en quan la grandaria.

Jo comprenc perfectament bé que'ls pelangroners, los que van al morenell y demés que necessitan *esqué* per las sevas pesqueras, algún dia's trobin sense, y agafant un artet de *vol rodó* se'n vajan a pescar a l'artet al mateix esclat de las onas; comprenc també que per diversió alguns amichs fassan lo mateix, una vetllada d'istiu, pera passar unas quantas horas (que ni aixó tompoch deuria ésser permès, tractantse de posar un remey radical y molt bé podria substituirse pel divertit y fresch *arrosegal*); però pescar ab los arts de'n terra dels que venim enrahonant, és una calamitat, una injusticia, un crim, digne de tot càstich y pena.

Los Srs. de la Comandancia són los culpables de tot. Ells són los qui saben las ilegalitats y injusticias y no las castigan ni las corretteixen.... ¡¡¡jells saben perquè!!! y tothom ho suposa. ¿.....?

Per ventura las Comandancias sols están posadas pera allistar soldats de marina? ¿Aqueix és l'únic cuidado que deuen tindre de la classe pescadora avuy abandonada més que totas las demés classes? Si no és aquest l'únic cuidado, si també han de vetllar pel bé dels pescadors y deuen procurar la prosperitat, l'avenç y progrés de la classe, allavoras podèm dir en alta veu, que, tenen olvidat son deber y'l cumpliment de sas obligacions no'ls importa.

Cal, donchs, sortir d'aqueix ensopiment, deixadesa y indiferencia culpables, que mellor los hi quadraria'l nom de *crims*, y fer que s'apliqui'l rigor de la llei a l'esmentada pesquera, com a las anteriorment tractadas. La Comandancia deu fer desapareixer de nostras platjas los arts de'n terra, costi lo que costi y siga qui sigal propietari; y quan la Comandancia no emprenga aytal campanya, com obligació que hi té, allavoras los mateixos pescadors prenguin la revenja com varen fer los del Port de Cambrils anys atrás, quan tractá de pescar un art de'n terra en las suas mars. Ells se cuydaren de tirar grossas pedras dins

del mar, davant la platja ahont pescaven...

Tots a una y fentho aixis, o s'acabaria o bé's donaria motiu a un ruidós conflicte...

Devant semblant atreviment ¿què hi diria'l cabo de mar? Si's volia estalviar alguna carregada, callar, fer lo sórt, lo cego y'l mut...

Estem colocats a l'abim y ja ns trobem al capdevall. Urgeix abocar lo sach y sacudirlo ab fortaleza y energia.

LO QUICO

No m'hi casaré no m'hi casaré; tirèu pel cap que volguèu. Per forsa; veyam qui manará. Ja t'en fums bé de ta mare; no l'hi respotajeries aixis, no a ton pare si fos viu.

La mare vulgas o no vulgas, vol casar sa filla ab en Felu, perque té dugas cuarteras d'horta, un comellá, una vinya y casa.

La filla no'l vol, perque té prop de cinquanta anys y molts defectes, ben diferent d'en Jaumet que encara que...

Y aquell cap al tart, venint de la treballada, hauria vist, que'l sol, ben post qu'era, tots dos van adelantarse una mica de la colla ab que anavan, y un ayret tan fi, las feya bellugar una mica las fullas dels arbres...

Moltes voltas, ben dematien, que sa mare no se'n adonés, sortia a la finestra, feya com si regués las clavellinas, y no's movia fins que'l veyá passar.

La Maleneta tenia un germanet de deu a dotze anys. Sa mare'l matava de tacó, perque, segons ella, era de la pell del dimoni.

Y a las tres setmanas, dit y fet. JOSEPH VAZQUEZ.

La Sumpta ab sa remalehida idea de volguerla casar ab lo Felu.

Entre plors y crits se'n anaren a dormir. La noya al quarto del darrera; la mare desde que era viuda que dormia en un altre al punt més retirat de la casa.

Prou que la feya un hora que la quietut s'havia fet mestressa de la casa, quan tot d'un plegat, en Quico s'aixeca, encén una candela y de sota'l llit trèu com un farsell; y ben de puntetas, apantallant ab la mà la claror, s'acosta, apoca-apoquet, fins a la porta d'hont dorm sa mare, y escolta, y la sent que ronca...

Y'l Quico, pel forat dels pany, endoblant tant com pot la veu, y sens deixar de fer soroll, l'hi respón pausadament: Jo soch l'animetá del cantaret vert.

No pot ser, jo soch l'animetá y si ara no feu lo que us manaré, aquí porto un altre canti, per posarhi la vostra anima y endúrmela cap a l'infern.

Per mi que las fassin, puig deu ésser cosa séria quan lo porta-veu dels empleats d'Espanya, assegura que'l cohet en qüestió pot fer que'l nostre Estat recuperi lo perdut, entrant de plé en el concierto de las naciones civilizadas.

Un esquit de literatura arrossayre: Que no lo digo nadie? Bueno, pues lo digo yo, que es lo mismo.

Lo mateix que no ho hagués dit nadie? All right. Y pensar que hi ha gent que cobra pera escriure, no sapiguentne ni comprenent lo valor ni significat de las paraulas!

M'ha vingut a las mans un número de l'orgue del diputat per Gandesa y encar que atrassat de fetxa, m'ha xocat tant, que no hi pogut per menys que agafar la ploma y posarme a escriure, aín a trueque de que'l lleigidor de Lo Camp me diguin: xapatero..... bueno donchs, diu La Patria, qu'és lo periódich a que'm referia, y ho diu encapalant ab lletres ben grossas pera que s'hi fixi el públic.

«Los catalanistas.—Un telegrama del Heraldo dice textualmente: «Ardid hace el resumen atacando a los diputados catalanistas por las declaraciones que han hecho en el Congreso y los califica de clericales.»

Comentaris

De com de tant en tant se diuen unas veritats com a temples, óls polítichs de la provincia pintats per ells mateixos

No'n diuen gayres de veritats los periódichs caciquistas, però quan la ira'l domina hi ha que sentirlos, perque abocan lo ssaró y ab llenguatge naturalista exposan lo que més amagat tenen en lo fons de la seva conciencia, y sinó llegeixin los dos retallets que copiém d'un diari que dirigeix una gran inteligencia en toros:

«Por otra parte el Sr. Melero estaba realmente fatigado de luchar contra la bandada de vividores políticos (podríamos calificarlos con más dureza, pero no lo hacemos en gracia a la buena forma), que todavía infestan a esta provincia, pero por fortuna desaparecerán por razón de higiene pública y política.»

«Allá en las soledades de sus posesiones andaluzas, y lejos del bullicio político, dejará de percibir el gárrulo clamoreo de los estetas convictos, de los jugadores que no pueden abrir el garito al vicio, de ladrones mal encubiertos con investiduras respetables, y en suma, de la caterva escandalosa de hambrientos deshonorados que constituyen la hez de nuestra política provincial.»

A confesión de parte... y las vegas que ho retraurém!

L'única salvació La pobre Espanya és un malalt de aquells, que si no está bô, no és per falta

de remeys ni de curaderos. D'ensá de la gran tunyina, cada hù hi diu la seva y tots són projectes de regeneració y salvació, però cada dia anem més malament.

La dernière nouveauté en això de la salvació, la dona La Correspondencia militar, y pera que sápigam quin remey és, lo copiém seguidament: «La única salvación para este desgraciado país, es la inmediata formación del catastro en el cual pueden emplearse miles de oficiales durante algunos años, quedando no pocos destinados a su conservación.»

Al Ejército, a la Marina, interesa extraordinariamente este asunto, que sobre dar enormes ingresos al Tesoro, que permitan atender a los gastos que exige la defensa nacional, moralizará este pueblo corrompido, haciendo que se descubra esa inmensa propiedad oculta, que ya no está la fuerza pública en el caso de consentir.»

D'això a predicar l'extermini de tot aquell que té un duro, pera poguer artillar las costas y fer barcos de canya, no hi ha més que un pas.

En fi, deixemho correr, no fos cas que escriguessim tot lo que'ns brolla a la punta de la ploma.

Un cohet terrible Quan nos trobavam ab l'aygua al coll y encara feyam lo valent, va sortir un senyor Daza, que'ns feu obrir lo cor a l'esperança.

Si a Espanya hi ha 18 milions de beneyts, dich d'habitants, és ben segur que los 17 1/2 ja's figuravan fer un arrech de d'acorassats yanqueés pel mateix procediment que s'arrepelan las boyas que hi ha als ports: una corda, remolch... y cap a la Carraca, qual nom ja vol dir molt y és d'allò més significatiu.

La premsa d'Espanya doná gran importancia al cohet de'n Daza y fins los mateixos marinos prengueren la cosa en serio y en lo «Pelayo» feren probaturas que no donaren cap resultat.

Donchs bé; quan ja ningú's recordava d'en Daza ni del seu cohet, llegirem l'altre dia en la Corres, com ne diuhem a Madrid, que l'inventor de tan terrible cohet, diu que trette són trette y qu'és necessari fer noves probas.

Per a mi que las fassin, puig deu ésser cosa séria quan lo porta-veu dels empleats d'Espanya, assegura que'l cohet en qüestió pot fer que'l nostre Estat recuperi lo perdut, entrant de plé en el concierto de las naciones civilizadas, y dhentlo la Corres, ja hi poden pujar de péus.

Amunt y a plom; res més propi qu'un cohet pera aixecar lo nivell d'aquest pays.

Tots a una M'ha vingut a las mans un número de l'orgue del diputat per Gandesa y encar que atrassat de fetxa, m'ha xocat tant, que no hi pogut per menys que agafar la ploma y posarme a escriure, aín a trueque de que'l lleigidor de Lo Camp me diguin: xapatero..... bueno donchs, diu La Patria, qu'és lo periódich a que'm referia, y ho diu encapalant ab lletres ben grossas pera que s'hi fixi el públic.

«Los catalanistas.—Un telegrama del Heraldo dice textualmente: «Ardid hace el resumen atacando a los diputados catalanistas por las declaraciones que han hecho en el Congreso y los califica de clericales.»

En nuestro número del sábado decíamos que el regionalismo significaba que «la sotana, no habiendo podido tragarse a España entera, se la tragaria en piladoras.»

Hemos coincidido con los que conocen más de cerca a los catalanistas.» Aquest Ardid no sé qui és, mes suposo que deurá ser, un dels oradores dels meetings que s'han celebrat las darreres setmanas. Això és lo de menos; lo que'm crida l'atenció és que predicantse tant en aquests meetings en contra del govern, perque segons ells, és, clerical, reaccionari y que sé jo quantas cosas més, que no las diuen totas, quan se tracta d'atacar al catalanisme, tots están acordes, desapareixen las distancias, fins ni'l principios los separan, y sinó vegin en lo cas present.

Parla l'Ardid que al menos, al menos, deu ésser revolucionari y fins m'hi jugaria cinch cèntims que va atacar tots los actes del govern que preside D. Práxedes; donchs bé, los mateixos defensores de la libertad, dich los órganos del partido liberal, que empresona als oradors d'aquests meetings, que'ls fa correr per medi de la Guardia civil, que'ls processa y que'ls lliga, coinciden ab lo que aquells diuen atacantnos a nosaltres y és estrany, molt estrany que no més coincidán ab això.....

LO PATRIOTA FORASTER

La táctica és coneguda. Arriba aquí investit de qualsevol colocació modesta y ab molta labia y aprofitantse de l'indiferencia clásica d'aquest pays, lo veurèu

mourers per tot arrèu. Al café, al cassino, a l'Ateneu, als corredors del teatre, per tot ahont se reuneixen quatre personas, val'l foraster fent val vers son objectiu, que no és altre qu'enlayrarse, no peral bé del pays, sinó per son propi interés.

Hi ha que sentirlo. Generalment predica lo que no crèu y tot lo contrari de lo que ha vingut fent durant la seva vida; mes com se desconeix per complert sa historia, resulta la pose ab que's presenta simpática, no faltant may badochs que de bona fe ajudin a fer lo joch del desconegut, y ab quatre dias lo veurèu arraparse com l'eura vers los més preuhatas sitals, que deurian ser sols recompensa conferida a patriotas de veritable civisme, de moralitat intaxtable, que haguessin donat probas indubitables d'amor a la població.

Perque hi ha que pensarho. Quin interés pot tenir per las corporacions, per Tarragona'l primer sobrevingut, a qui la lluyta per la vida ha portat aquí? Cap. Ne farà sa patria adoptiva mentres li convingui, y'l dia que per qualsevol etzar se vegi obligat a abandonarlos, no tindrà pas sisquera l'anoyansa d'haverlos deixat. Com hi era accidentalment, res lo lliga, res l'atrau si no és son profit personal. Cap consideració d'ordre moral pot fersè'n son favor.

Instalat ja en lo lloch a que sas ambicions lo portaren, y a quin objectiu ha dedicat tots sos esforços, la decoració cambia per complert. S'arreciona la disfressa de patriota y obertament va presentantse'l foraster ab tots los instints que segurament tenia abans d'apareixer a Tarragona. Es més, la facilitat ab que ha lograt son propòsit, l'enega y ja no cuida pas més de dissimular, de disffressar sas intencions. Ben al contrari, treballa pera si, y alguna vegada, fins arriba a descuridarse de cubrir las formas, de guardar las apariencias, de justificar encara que siga d'una manera hipòcrita son amor a Tarragona.

Lo resultat d'aquesta línia de conducta no triga gayre en tocarlos. Poch a poch va cayent la vena dels ulls dels que lleugerament ajudaren a enlayrarlo, y de desengany en desengany vé'l convenciment de que tot lo que'l patriota foraster aparentava, no era més que falsia, que son patriotisme era més fals qu'un duro sevillá.

Poch a poch l'opinió pública va posantseli en contra y no triga gayre a caurer de son pedestal per molt que s'hi arrapi.

Allavoras hi ha qu'escoltarlo. Som desagrahits, ignorats, dropos, etc., etc. Ha volgut sacrificarse per Tarragona y no ha sigut comprés; fill d'una població més culta, segons ells, no's mou en una atmosfera prou serena; desde que se li descobriex lo joch ningú'l guanya en dir mil pestes d'una ciutat que ha tingut la dissort de conèixer massa tart, que no l'ha sabuda pas, fins que ja a favor de sa hipocresia havia fet de las sevas.

Generalment lo patriota foraster a l'iniciarse son descrèdit, treballa, lluyta pera sostenirse, mes en poblacions com Tarragona això no és gayre fácil y acaba son imperi ab estrèpit, tenint que aixecar lo vol y trasladarse a altre poble ahont continuar sa tasca de viurer ab poch esforços de la poca malicia dels altres. Quan això succeheix Deu nos en lliuri. Per sa boca vomita'ls més depresius dicteris contra Tarragona. A l'escoltarlo a n'ell se creuria que'ns trobem en un recó de l'Àfrica central y casi bé te rahó. Sols en pobles incults pot passar lo de deixar la direcció dels mateixos al primer sobrevingut, de qui no's sab ahont vá, d'ahont vé, son passat, ni sos propòsits.

INTERESSES DE LA COMARCA

La lleugeresa que va cometrers al construhirse'l ferrocarril dels Directes, no interressantse Tarragona en que l'esmentat ferrocarril passés per aquí, ha sigut després plorada ab llágrimas amargas. Sols quan la cosa ja no tenia remey és quan hem vingut a regoneixer que'l tal carril constituíha una barrera de ferro que allunyava de nostra ciutat, de nostre port, lo mohiment de mercancias de la importantíssima comarca del Priorat a la vegada que posant a Reus en comunicació directa ab Barcelona, portava fins aquell port lo trafèch que de dret pertanyia al nostre.

Semblava que ab aytal exemple, debíam haver escarmentat; mes desgraciadament no és aixis y per obra del caciquisme y degut al poch interés dels diputats provincials per Tarragona, va construhintse una xarxa de carreteras que no sembla sinó que tinguin per objectiu allunyar de nostra ciutat l'affluencia de venedors y compradors, portantlos a Reus, Vendrell y Valls, quins mercats se vèuhen cada dia més afavorits.

Una de las carreteras que més importancia tenen pera Tarragona, per posar en comunicació ls pobles extrèms de la provincia, és sens dubte la de Tarragona a Pont de l'Armentera. La total extensió d'aquesta és de 32 kilòmetres, y per la deixadesa de tenirne 8 sens construhir, quedan aïslats ab nostra ciutat los pobles de Querol, Santa Perpètua, Pont, Santas Creus, Vilarrodona, Brañim y Vilabella, als qu'ls hi és més fácil dirigirse a Vendrell y a Valls per tenirhi fins a aquelles poblacions bonas carreteras.

A l'igual que ls anteriors tenen comunicació directa per carretera ab Valls y Vendrell y no ab Tarragona, los vehihs de Rodonyá, Alió y Puigpelat. Cal pensar seriament en que no's demori més la construcció dels 8 kilòmetres que faltan de la carretera de Tarragona al Pont, lo que podria conseguirse ab poch esforços, puig precisa tindre en compte que per obra tant poch costosa quedan aïslats ab nostre ciutat poblacions tan importants com Querol ab 1.800 habitants, Pont 1.300, Ayguamurcia 2.000, Vilarrodona 2.000, Rodonyá 1.000, Alió 1.000, Brañim 1.100 y Vilabella 1.800, quins aïslament a la vegada que als citats pobles ocasiona serios perjudicis a Tarragona.

Hi ha un'altra rahó de molt pes pera no descuidar la construcció total de la carretera del Pont. En l'actualitat s'está construhint la de Valls a Igualada, importantíssima via que té fixat l'enllás a Pont de l'Armentera ab la de Tarragona, y si no acabem aquesta, no cal esperar benefici de cap mena de la d'Igualada, puig tot lo trafèch anirà a parar a Valls.

Com dèyam en nostre número anterior, está anunciada la subasta de la carretera de Reus a Morell y Vilallonga, quina, junt ab la ja avuy en construcció de Secuita a la Masó, constituíha un camí transversal pera absorvir a Reus lo trafèch de tan importants pobles del Camp.

Segurament com a recurs electoral y degut a l'influencia d'un candidat a senador, va ferse incloure en lo plan general d'Obras públicas, un projecte de carretera que desde Pont de l'Armentera passés per Santas Creus, Vilarrodona, Puiginyós y anés a parar a l'estació de San Vicens. Aqueix projecte que a cap fi práctic conduheix, a no ésser l'allunyament de dits pobles de Tarragona, hi ha veritable interés en portarlo a la práctica, aixis com també's gestiona la construcció d'altra carretera entre Vilabella y Valls.

Ara fa poch s'ha inclòs en lo plan de Obras públicas una carretera que desde Brañim anés a la de Valls-Vendrell per Puigpelat. Si s'acaba de fer la del Pont, aquesta, cas de realisarse, lo mateix podria afavorir a Valls que a Tarragona; de lo contrari será un nou camí de desviació envers Valls.

No sembla sinó qu'ab las carreteras s'ha procedit de la mateixa manera que ab los carrils. Sens adonárnosen hem ajudat a que's desviessin las carreteras de son trassat natural pera portar lo trafèch de viatjers y mercaderias a Reus, Vendrell y Valls.

Algúns d'aquests perjudicis poden ésser facilment corregits, acabant los 8 kilòmetres de la carretera del Pont, puig aixis com res hi ha més lluny de nostre pensament que perjudicar los interesses de Reus, Vendrell y Valls, entenem que no és just qu'aquestas poblacions, gracias a nostre modo d'ésser y a nostre indolencia, s'aprofitin de lo que de dret pertanyia a Tarragona.

Notas d'Art

Artistas tarragonins.—En Ricart Opisso.—En Pere Ferrán

Amich Quiquet: Acabo d'adquirir pera la meva migrada colecció de Cartells Artístichs, un que no sé si'l coneixèu, però desde'l moment que no n'hèu parlat en Lo Camp, és de pensar que no'l deubèu haver vist. Se tracta d'una obra d'un artista tarragoní, y a més d'això, per son propi valer, la crech molt digne de que li dediquèu quatre ratllas en vostras «Notas d'Art».

Lo cartell és de'n Ricart Opisso, aquell de qui ja vos parlava una vegada, y va destinat a anunciar una fàbrica de calsat.

Representa una xicoteta, que's fa simpática al primer cop de vista, reposant en un banch de pedra d'aquests que hi han pels passeigs, ab sa capsa de fusta pera portar lo género, ab l'anunci de la casa. No és una escena rebuscada, sinó una figura y una posició que's vèu cada pas; és un tros de natural encastat a las parets, que tan bé senta a l'intel·ligent com al profa. No és l'anunci forsat a llegir-lo; és l'anunci qu'entra per la curiositat, que's llegeix perque atrau sa simplicitat de ratllas y colors. De capsys y aprenentas com las d'aquest cartell se'n vèuhen a totas horas per Barcelona.

Se vèu que l'Opisso ha tingut en compte que'l fabricant lo volia pera fixarlo a las cantonadas, y per això ha procurat fer un dibuix sense enfarfechs de cap mena, ni d'aquells enfarfechs de bonas condicions, que'n dièu vos, sinó correcte y elegant, que's vegi de lluny y fassí llegirse.

En conjunt és un bon cartell, que no s'assembla a cap dels que conech, y té un sabor ben modern que revela en son autor un bon coneixement dels mestres que a l'extranger se dedican a'n aquest ram de l'anunci per medi del dibuix y del color.

Qui aixis comensa és d'esperar que farà rotlló; perque'ls nostres industrials, cada dia més precisats a refermar lo reclam, tenint com té l'Opisso, una mostra que l'acredita, han de recordarse d'ell pera anunciar sos productos.—ALBERT BONET.—Barcelona, Juliol 1901.

L'altre dia vareig tindre ocasió d'admirar las telas que'n Ferrán ha portat de Madrid. La major part són còpies del Museu; estudis dels grans mestres, especialment de'n Velazquez, de qui'l nostre pays, segons se vèu, n'está enamoratíssim. Un parell de retratos d'infantes d' príncipas, d'aquells retratos de sobirana magnificencia que són l'admiració del mon enter, un fragment del famos quadro «Las meninas» y alguns altres treballs per l'estil. Llástima que no'ns hagi tingut temps d'acabar la copia que está fent del quadro «Las filadoras», se'n ra pel curs vinent, si Deu vol. Aquesta sèrie d'estudis han sigut portats en Ferrán forsa profitosos. Prou que's

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de todas las malalties del

VENTRELL

per crónicas que sían, regularisant son funcionament y reforsant los debilitats.
De venta en todas las Farmacias y en casa son autor, **Passeig de Gracia, 4, Barcelona.**

No'ns enganyavam pas al pronosticar l'èxit de la festa dels «Feliuss». Aquesta resultà sorprenent y magnífica, essent una de las que més renom y merescuda fama ha de donar als coratjosos joves del Centre Catalá.

Aquella sala immensa, adornada ab gust exquisit y delicat bon humor, no era prou pera enquirir al bell estól de senyoretas que com vols de papellonas se movian inquietas ab la satisfacció pintada al rostre y l'alegría dels cors devallant per las miradas. Era un espectacle may vist, atrayent y simpátich com totas las festas del nostre poble, de sava verament democrática y de sentimts germanívols com cap altre del mon.

Curtas passaren las horas en aquell lloch ahont lo gust y'l plaher s'hi havian reunit, y á l'arribar á la matinada, tothom se retirava ab recansa, playnentse de que festas d'aytal naturalesa no sovintejin més.

L'espay de que disposém, ben migrat per cert, no'ns permet altra cosa que deixar consignat ab aquestas curtas ratllas l'explendor y magnificencia de la festa dels «Feliuss»; mes no ha d'ésser aixó obstacle pera que de tot cor felicitem á sos organitzadors y d'un modo especial als senyors Gols y Bernabé, autors d'uns xamosos balls chorejats que interpretá á maravela la distinguida societat coral «Ilustració Obrera».

La companyia de ferro-carrils de Madrid á Saragossa y Alacant ha decidit establir bitllets de banys desde diferents poblacions á Tarragona. Dits bitllets, económichs comensaran á regir desde'l 15 del corrent fins al 15 Septembre.

Celebrém aquesta determinació y sols sentim que establerts aquests bitllets com á ensaig, resultarà ja l'època un poch massa avansada pera que s'en pugan despatxar en la quantitat que convindria pera que s'arrelés aquest servey. De tots modos b'ó és comensar.

A consecuencia d'haverse agotat la consignació, ha suspès los treballs lo tren de dragat de nostre port.

Aquesta determinació deixa sens collocació á uns sexanta obrers, venint á agravar la crisi que la pobre classe treballadora passa.

Es de desitjar qu'aquest paro sigui de poca durada.

En lo taller de nostre estimat amich y company lo distingit pintor D. Hermenegild Vallvé, hem tingut lo gust de veurer exposat un ben pintat y artístich *paravent*, obra de la Senyoreta D.ª Rosa Andreu, aventatjada deixeblla del Senyor Vallvé.

L'efecte que produheix l'esmentat *paravent* es immellorable y honra per igual al mestre y á la Senyoreta Andreu, que en aquesta obra doná probas de sos avensos en l'art de Murillo.

Lo diumenge passat rebé cristiana sepultura D. Ferrán Carreté y Secall, mort als 88 anys d'edat y després d'haver portat una vida d'honoradesa y treball que li guanyá las simpatias de tot lo comers tarragoní y de quantas personas tingueren lo gust de tractarlo.

Comandá Sr. Carreté durant molts anys lo llaut «César» de la casa Rius, essent un dels patrons que's distingian per sa bondat y confiansa. Pertenexia á aquella rassa genuinament catalana, pera qui valia més la consideració social y'l cumpliment del deber que tots los tressors del mon.

Descansi en pau y rebi sa nombrosa y distingida familia nostre més sentit pesam.

Hem vist ab agrado un bust de fanch exposat en l'aparador de nostre distingit amich lo conegut sombrero D. Apolinar Solsona, obra del jovenet artista Vicens Díez Mercader, que si bé jove, demostra en l'esmentada obra qualitats envejables en lo difícil art de l'escultura.

Rebi'l primarench artista, nostra coral enhorabona.

Segóns nostras noticias en lo Centre «Las Cuatre Barras» s'está organisant una bonica festa pera'l día de Sant Magí. Sabém que tenen ja contractada una nombrosa orquesta y que han comensat á guarnir lo saló d'espectacles. Diumenge vinent procurarem donar mes detalls.

Arreglo de l'aqueducte d'ayguas, reunit de las comissions de festas y mercats, bandols reglamentant la venda de carns, etc. etz., la setmana passada hi ha hagut veritable activitat á l'ajuntament. Los diaris no han tingut prou espay pera parlar de l'Alcalde accidental, y en fi, que hi ha hagut una fressa que semblava talment que tothom hagués sacudit la peresa.

Tal vegada seria convenient que'l cá-

rrech d'Alcalde'l desempenyés quinze días cada un dels regidors, puig potser ab la competencia la població estaria més ben servida, sobre tot quan s'acostessin eleccions y tinguessin ganas de tornarse á presentar.

Recomaném á l'Ajuntament que's fixi en l'estat de l'empedrat del carrer Major. No pot pas estar més malament, y sobre tot en l'encreuament del carrer de la Merceria, mes que carrer d'una ciutat com Tarragona sembla un barranch.

Urgeix donchs la reparació.

Copiém de *Lo Somatent de Reus*:

«Un dels diaris de Barcelona que no perteneixen á cap partit polítich, s'ocupa més del Catalanisme, es «Las Noticias». Las cartas que respecte á nostres reivindicacions publica tot sovint, firmadas per en Marinell-o Giral y altres, donan gust de ésser llegidas, tant per lo ben escritas com per lo patriótic, per lo qual, no duptém en recomenar als nostres companys de causa sa lectura, ab la seguritat de que com nosaltres hi fruïram de debó. Quina diferencia entre lo dit diari y la jacobina «Publicidad»! Però aquest últim, en lo pecat hi ha trobat la penitencia, puig sembla que los suscriptors se li escorren com los punts de una mitja. Hora és ja de que'ls catalans sapiguem distingir als nostres enemichs.»

La Comissió provincial en la sessió del divendres, acordá per unanimitat fossin negadas las quantitats que pero bras de reparació en las oficinas y habitacions del Govern civil sollicitá'l Gobernador dimisionari Sr. Melero.

També per unanimitat va ésser rebutjat lo pago dels comptes presentats per lo Sr. Melero entre's quins n'hi havia un que's referia á un dinar de vuit coberts, cotxes y cigarros habanos, y que per cert anant d'una taula á l'altra pera informar s'ha evaporat, per lo que la Comissió provincial, acordá formar expediente al Comptador de la Diputació.

Lo ocorregut demostra'l concepte que podem formar de la premsa ministerial, puig mentres va estar aquí'l Sr. Melero, tot era dir que las obras del Govern civil las pagava'l Gobernador, de sa butxaca, y ara resulta que reclamava á la Diguació fins l'import dels carruatges empleats per anar á passeig, al compte del dinar...

periodistas.
¡Ja fem bé nosaltres de no creure res!

Ab lo present número acompanyém un prospecte de l'acreditat Colegió Provincial, quina lectura recomaném als nostres llegidors.

«Quí es que per edat que tingui no voldrá conservar lo primitiu color dels seus cabells? Pera conseguirho lo perruquer CASALS posehix un procediment indi, purament vegetal, que no toca en lo més minim lo cutis, reproduceix lo cabell y priva sa cayguda.

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

Barra y C.^a de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao. Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo día 15 d'Agost, lo vapor **CABO QUEJO** son capitá D. Pere Beascachea, admetent càrrega y passatgers pera els citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marian Peres.

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Aguilas, Malaga, Cadiz, Vigo, Carril, Villagarcía, Corunya, Puebla, Marín, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander y Bilbao, sortirà dijous 15 d'Agost lo vapor **CARMEN** son capitá don Eloy Manso admetent càrrega y passatgers.

Lo despatxa son agents *Srs. Fills de Benigno Lopez.*

Pera Valencia, Alacant, Mátal, Cádiz y tots los ports de Galicia y d' Asturias, sortirà d'aquest port lo día 16 d'Agost lo vapor **CARMEN** son capitá don R. Bustamante, admetent càrrega y passatgers pera dits ports.

Son agent: D. Joseph M.ª Ricomá.

SVENSKA LLOYD

LINIA DE VAPORS DEL LLOYD SUECH DE GÖTEMBURD

SERVIT BI-MENSUAL ENTRE TARRAGONA Y TRES PORTS ESCANDINAVS

Lo vapor suech **DANIA** sortirà lo 20 del corrent, admetent càrrega pera Marsella, Gotemburg, Copenhagen, Estocolm, Cristian, Bergen, Malmó, Helsingborg, Norrköping, Gefle, Sundswaly Steitin, Danzig, Koeningsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemanya y Russia.

Lo despatxa son agents *Srs. Boada germans.*

poble: velshi aquí, en resúm, lo programa que s'ha format aquest any.

Sens dupte que las benéficas pluhas que'l Cel nos regalá dias enrera, haurán contribuít no poch á l'animació de la festa que's prepara, ajudant Déu.

—Tenim presentada una instancia á la Junta del ferro-carril del Nort, pera que'ns concedeixi un baixador, enfront lo nostre poble, ab lo que guanyaria no poch la gaya vila de la Canonja. Sembla que va per bons camins.

—Com se preparan bonas cullitas y no falta salut, la gent sufreix ab resignació las molestias de la calor.

Vallmoll.—Aquesta pintoresca y animada vila's prepara pera celebrar ab gran lluhiment la festa major, per ser grossa l'alegría que regna entre's seus moradors, degut á la bona cullita de cereals y de la no menys bona que s'espera d'avellana y garrofas, mercés á la benéficoso pluja d'aquests darrers dias, que ha donat als camins un aspecte per demés bonich, puig ja comensavan a resentirse de la secada.

Las festas durarán del 14 al 16 del mes que som. Lo primer día's cantarán solemnes Completas ab la cooperació d'una brillant orquesta de Valls, y á la sortida, ball á la plassa, ab grallas. Lo día 15, á las cinch del mati, gran tonada, y acte seguit, las músicas, dulzaines y demés dansas del pays recorren los carrers; á las deu solemnes oficis á gran orquesta, que serán presidits pel magnífich Ajuntament y demés autoritats, enalint las Glorias de Maria l'eloqüent orador sagrat Dr. Balcells, Canonje Magistral de la Seu de Tarragona.

No cal dir que'l sermó será en nostra hermosa parla, puig en aquesta vila fa molts anys que no s'ha predicat en llengua forastera. A las cinch de la tarde solemnes vespres y professó que promet ésser molt lluhida. A las deu de la nit gran serenada per l'aplaudida orquesta de Barcelona que dirigeix lo Sr. Parera, y després ball en l'espayó envelat de D. Joseph Ferrer. Lo día 16, com l'anterior, al mati recorren los carrers las músicas, grallas y dansas; á las nou professó, després de la qual cemansaran los Divins Oficis, predicant lo mateix Dr. Balcells. A las cinch de la tarde hi haurá'l tradicional cós d'homes, y á las deu de la nit grans balls de Societat.

—Sembla que molt aviat será un fet la creació en aquesta vila d'un Centre catalanista, coronant los esforços que de temps venen fent valiosos elements y fermos companys de causa.

ASSAMBLEA PEDAGÓGICA

L'espay que galantment se'ns va cedir en aquestas columnas pera donar compte de la gran obra portada á cap pel Magisteri tarragoní, nos resultá esquitit pera no poderho fer d'un sol cop ab l'estensió que mereixian los discursos pronunciatos en defensa de las conclusiones que cada ponent presentava. Per altra part, nos és tan agradosa la nota de regeneració de la primera ensenyansa que per sórt nostra l'hi ha capigit l'honra d'iniciarla als mestres catalans, són tan sanitosos los ayres que durant tots aquestos dias han orejat l'Assamblea, que per molt lloch que'ns haguessin deixat, sempre'ns hauria resultat petit.

¡Qué n'és de bonich aixó de que precisament quan lo Magisteri espanyol está atravesant la més forta de las crisis que'n ell puguin donarse, quan los nostres gobernants l'están sitiant per fam, quan sembla que l'ambient que's respira en compte de vivificar enerva, l'Associació provincial cridí als mestres que la forman, y ells, plens de fe per la companya que ara comensan, fent un supèr sacrifici pera veurer realizadas sas nobles aspiracions, acudeixin solícits y pressurosos á acullirse baix la bandera de pau santa y amor benichit que aquella's hi desplega, guiada per lo lloable esperit de regeneració que á tots nos mou y anima, y se celebri ab entusiasme poch freqüent la primera Assamblea provincial pedagógica que té lloch á Espanya sense cap ingerencia oficial que pugui infestarla ab la mal-sana alenada da la política!

Més deixémnos de consideracions, que prou dias nos quedan pera ferlas, y anem al tema.

Avuy l'hi toca'l torn á la Sra. Zoila Alonso de Fernández, qui ab la castissa llengua de Castella va exposar la conveniencia d'implantar en tots los estudis las caixas d'estalvis escolars, per los benéficos profitosos y moralizadors que entranan.

Durant son hermós discurs, nos va comptar que'n altres pobles més virils que'l nostre, ditas caixas han sigut objecte d'informacions parlamentarias y de lleys protectoras, siguent molt comptats los centres de primeras lletres en que no hi funcionin, y que á Espanya, malgrat la ley promulgada lo 29 de juny de 1880 dictant reglas pera sa instauració en las escuelas públicas, Normals y Instituts de segona ensenyansa, no han pres l'increment que fóra de desitjar, no obstant dels fruys que d'ellas se'n podrian treurer, puig que són lo medi més indicat pera inculcar en lo cor dels noys las ventajas d'una ben entesa economía, ententense com á tal lo frè del despilfarró y prodigalitat.

Com portada de la má la senyora ponent va entrar á fer molt encertadas consideracions sobre'l Montepio del Magisteri, gran caixa d'estalvis ahont tots

los mestres hi abocan lo fruyt de las sevas suhors, y d: la que desde fa molt temps se venen fent algunas suposicions que no deixan gayre ben parat lo nom de tots aquells que hi intervenen. Sens élla'l mestre vell no té altre pervindre que l'indigencia, ni més amparo que'l de la caritat. ¡Y pensar que, segóns se diu, la mala administració la tirarà á perdre!

La Sra. Alonso'n feu una defensa hermosíssima y de tot cor voldriam que las sevas paraulas trobessin ressó dins de l'element oficial y se tinguessin molt en compte'ls remeys que ab tanta valentia va exposar á la consideració de l'Assamblea pera salvar lo Montepio del Magisteri de l'estat afflictiu en que avuy se troba, degut en gran part á que'l Govern no ha fet efectivas las 125.000 pessetas que's va comprometre á abonar á la Caixa de drets passius, á l'incumpliment dels articles 7.º de la Ley y 19 y 24 del Reglament y á ser més grosos los gastos que'ls ingressos.

Felicitem coralment á la Sra. Alonso, y encara que l'Assamblea, temerosa tal volta de compromettes, li vagi rebutjar algunas de las conclusiones, li suplíquem que no desmayi en lo camí emprès, que segueixi defensant ab l'enteresa que sab ferho'ls interessos del Magisteri, seriament amensats d'una ban-carrota més ó menys llunyana, puig los mestres d'Espanya sabrán premiarli, no li cápiga dubte, lo seu treball, y potser algú dels mateixos que avuy s'han oposat á l'aprobació d'alguns dels remeys que'ns presentava, quan sigui vell tindrà'l disgust d'empenedirsen.

Sants de la setmana

Diumenge, dia 11.—Sts. Alexandre y Rufino bs., y Tiburci, Filomena y Susana mrs.—Dillúns, 12.—Sts. Eusebi y Herculá bs., Clara vg. fdra., y Anicet c.—Dimars, 13.—Sts. Cassia b., Máxim m., Hipólit, Concordia y Elena mrs. y Radeguna r.—Dimecrés, 14.—Sts. Marcel y Calixto bs., Eusebi pbr., Demetri mr. y Atanasia vda.—Dijous, 15.—X l'Assumpció de la Mare de Déu y St. Napoleón m.—Divendres, 16.—Sts. Ximplici y Eleuteri bs. y Roch, Jacinto y Arsaci cfs.—Dissapte, 17.—Sts. Anastasi b., y Pau y Juliana mrs.

Quaranta horas: acaban á l'Iglesia de Religiosas descalzas y comensaran demá á la parroquia de Sant Francesch.

NOVAS

La Comissió de l'Ajuntament que arribará avuy de Madrid, ha fet algunas gestions pera conseguir la satisfactoria resolució de l'instancia que va presentar lo Centre Industrial demanant la rebaixa de la contribució.

Ho trobem molt ben fet, encara que ab aixó hagi volgut buscarse una *compensació*, que tot podria ésser. Lo que ja no'ns sembla tan conforme és que'ls qui deurián estar al corrent d'aquest assumpto, permetin que's digui que la qüestió ja está resolta quan encara l'expedient no ha arribat al ministeri d'Hisenda, y's publiquin solts del tenor següent (dissimulin lo *clasicisme* del llenguatge):

«La presidencia manifestó al consistorio que, el objeto de la sesión que se estaba celebrando era tan solo para acordar de facilitar algunos datos que pedía la Delegación de Hacienda, relacionados con la baja de la clasificación que por industrial corresponde á esta ciudad, y que ya tenía reclamada la corporación.»

Perque aixó és senzillament volguer enganyar al públich. L'Ajuntament rès havia demanat ni sisquera recomenat en tal sentit. La sollicitud de la rebaixa de la contribució, la feu per sí sol, lo Centre Industrial á darrers de Febrer d'enguany, y la única corporació que l'secundá, sigué la Cambra de Comers que com l'Ajuntament y altres entitats rebé oportunament un ofici de l'esmentat Centre demanantli la cooperació.

Ademés, tampoch és cert que l'Ajuntament hagi influhit poch ni molt en que l'instancia vingués á informe d'aquesta Delegació d'Hisenda, cosa que ha conseguit també'l Centre Industrial, ajudat per las gestions d'algún diputat.

Y tant és veritat lo que dihem que'l día 19 de Juliol sortí de Madrid l'instancia y'l día 22 del mateix mes, un cop arribada, passá á l'Administració d'Hisenda pera que's fessin las consultas realizadas aquest darrers dias, quan la Comissió del Municipi no marxá fins á la nit del 31 del propi Juliol, deu dias després d'haver arribat l'instancia y sense saberho sisquera.

Nosaltres celebrem moltíssim que la Comissió de l'Ajuntament ajudi las iniciativas del «Centre Industrial» y de qualsevolga societat que treballi en benefici de Tarragona, però es necessari que's parli ben clar pera que la gent maliciosa, que no'n falta, no posi en dubte la bona fe de la Corporació municipal, atribuint á las sevas gestions finalitats que no són compatibles ab lo patriotisme que deu resplandir en tots los seus actes.

Que'l Municipi fins ara no havia fet rès en aquest assumpto, es ben cert, però aixó no vol dir que no hi pugat molt d'aquí en endevant... si s'hi empenya.

vèu l'influencia de la tasca que s'ha imposit, en los treballs originals donats á llum darrerament. Vegis sinó'l retrato de'n Daniel Mestre's exposat á ca l'Alarma aquest dias passats, y's notará lo gran pas donat pel jove artista durant lo passat curs.

No és un treball d'aquells de fredas correccions, que cridan l'atenció de certs crítics quina vista no'ls alcança més enllá dels desdibuixos. Es molt al contrari, un treball sadollat d'aquell no se què atrayent que s'observa en la tasca dels bons artistes, á tom de certas genialitats y maneres incorrectas, tan lligadas á ne'l fons psicológich de l'obra, que acaban per semblarnos imprescindibles.

Entre's treballs originals qu'ha portat de Madrid, n'hi ha un que's fa forsa interessant, no pel valor que representa, sinó per l'históric que l'acompanya. Es un bocet que presentá á concurs obtiant una pensió á Roma. L'assumpto és de peu forsat, que'n diríam; un tros de paysatge dels voltants de «San Antonio de la Florida».

L'esmentat bocet, fou rebutjat pels senyors que formavan lo jurat, quedant fóra de concurs. En Ferrán, á l'ensenyarmel, me deya:—No't sembla que no n'hi havia per tant?—y, efectivament, no tan sols á mon entendre «no n'hi havia per tant», sinó que, molt al contrari, l'considero ab prou mèrits pera alcansar per sí sol una pensió. Tinguis en compte que no's tracta de posarlo per damunt dels altres que's presentaren: ja sabém que la protecció oficial se reserva;—ò hauria de reservarse,—pera'l que ho fassi mellor en los exercicis de concurs; però d'aixó á rebutjarlo, negantli la més petita engruna de mèrit, hi va un mon de diferencia.

Però, és lo que diu Ferrán: —Ben bé puch aconortarmen d'aquest fracás, quan en lo mateix concurs hi hagué qui se'n emportá carbassa, y al mateix temps lo Jurat de la «Exposició Nacional de Bellas Arts» li concedia una segona medalla.....

«Oh, la protecció oficial!...»

Crónica regionalista

—Se'ns diu que dintre de poch se fundará en l'important y vehí poble de Constantí una Agrupació Catalanista apoyada per los elements més valiosos de la població.

—Continuan publicantse, per l'Univers Musical las «Cansons catalanas» que tan gran favor logran de nostre públich.

Los darrers fasciculs sortits VII y VIII, contenen la música de «L'Estudiant de Vich», «Lo día de Sant Cristófol», «L'Hereu Riera» y «A la porta de sa aymada», totas ab la corresponent lletra y illustració, la una ab bonicas portadas de Comas.

—L'Associació de la Premsa de Barcelona publicarà'l 25 un número extraordinari de son butlletí, dedicat exclusivament á la memoria del difunt Don Joan Mañé y Flaquer, director del *Diario de Barcelona*.

—Sembla que l'«Unió Catalanista» tracta de revestir de gran solemnitat l'acte de pendrer possessió del «Pl de las tres branças», á quin objecte s'están ja fent treballs preparatoris. Es probable que siguin invitadas, ademés de las entitats adheridas, altrás de Catalunya, Rosselló, Mallorca y Valencia.

—Dintre pochos dias se posará á la venda la bellíssima edició que de la darrera obra de nostre estimat amich, lo genial poeta Mossen Cinto, ha fet l'ardit setmanari *Joventut*.

Se titula «Ayres del Montseny» y va ilustrada per los mellors artistes catalans. Son preu será de 3 pessetas.

—Copiém de nostre contrare *La Renaixensa*:

«Havém tingut ocasió de veurer unas bonicas cendreras decoradas ab las medallas de la «Unió Catalanista» de cinch pessetas y de vinticinch franchs, que hi van rebladas ab tntax que casi no's veuhén. La satateta és de forma molt elegant y las medallas están encunyadas bastant dextrament, essent platejadas y dauradas, ja que'l metall, donat lo reduhit preu á que se'ns diu que's vendrán, no pot ser metall preciós ni molt menys. Segons se'ns ha manifestat, lo día que's posin aquestas cendreras á la venda'l cost no excedirà de tres pessetas.

L'industrial berlinés que ha tingut aquesta pensada contribuirá poderosamente á fer conixer la «Unió Catalanista». Ab la llegenda que va á la creu de las medallas: *Vindicamus hereditatem patrum nostrorum* compendrán á l'extranger quina és la feyna de la «Unió».

Una medalla va subjectada á la cendreras de la part de la cara y l'altra de la part de la creu.»

DE LA COMARCA

Canonja.—Aquest any sembla que'ls ríchs propietaris tenen ganas de tirar la casa per la finestra ab motiu de nostra festa major, que celebrém lo día 15 del que som.

Funcions religioses á tota orquesta, sermó per un celebrat Reverent catalanista de Reus, lluhidíssima professó, ab assistencia de las autoritats locals, músicas y grallas, serenadas, balls, funcions teatrals y fins se créu que ball de diables, organísat pels principals hereutes del

